

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 34.

Indult Bétsből, Kedden, Aprílis' 28-dikán, 1829.

Hadi Tudósítások.

A' Tiflisi Újságnak Mártz. 19-dikén költ darabjában egy rendkívül való Tolalékban a' következők közöltetnek: „Ezen szempillantásban veszszük a' Tudósítást, hogy a' Törökök Achaltziknál, (melly várat az Oroszok Georgia szélén a' mult Aug. 28-dikán vettek meg) nagyon megverettek. Ezt a' várat a' Törökök 20 ezer embernél számosabb hadi néppel megszállták. A' benne volt őrizet a' várat hatalmasan oltalmazta. A' Törökök tellyes igyekezettel 's több ízben próbát tettek, hogy a' várat nagy veszteséggel is kezekre kerítsék, és azt rárohanás által megvegyék, de semmire sem mehettek, és az Őrizet bátorságát el nem tsüggeszthették. Végre két mínát nyitottak, hogy a' vár falait felvetessék, és akkor rohanjanak be a' várba. De az Orosz Fővezér által küldetett segítség jó idején megérkezvén, kéntelen volt az ellenség Mártz. 16-dikán hajnalban az ostromot félbeszakasztani 's magát sietséggel és nyakrafőre vissza húzni. Ezen környülállást Hertzeg Bebutoff Gen. Májor a' várbeli őrizet vezére hasznára kívánván fordítani kiűtött a' várból, ámbár népe Mártz. 4-dike olta tsaknem szünet nélkül a' bástyákon lévén sok viszontagságot szenvedett, és Gróf Paskevits Regimentjének tsak 8 Kompánia gyalogságából és egy Chersoni granatéros Kompániából

állott. Ezen maroknyi néppel mindazáltal üzöbe vette a' rend nélkül szaladásnak eredett ellenséget, közzülök sokat elhullatott, négy ágyút, egy mozsár ágyút, 2 zászlót, és sok hadi szereket elvett, és sokakat fogságra ejtett. Ez alatt Burstoff Oberster, ki a' segítségre küldetett Orosz hadi nép előjáró osztályának Kommandánsa, megérkezvén a' várba Mártz. 16-dikán szerentsésen bement.“

A' Sz. Pétervári Újságban, ugyan ezen hadi tudósítást bővebb környülállásaival előadva olvassuk Gr. Paskevits Generalisnak hivatalos jelentése szerént, melly így következik: „A' Törökök 20 ezer embernél többől álló gyalogsággal felkerekedvén az Adzsári Khánságból Achmed Bei vezérlése alatt Martz. 4-dikén virradtakor Achaltzik vára alatt termettek 's a' várnak külső városait rárohanás által elfoglalták és a' városnak egészen a' külső kerítéséig előre nyomultak. De ámbár az ellenség minden erejét elővette, hogy ott magát megfészkelhesse, tzéljában nem boldogult, mert a' várbeli őrizet elszánt bátor ellentálsa kényszerítette a' Törököket vissza térni és távolabb a' vár előtt fogni helyet. Mihelyt Gr. Paskevits Grls. ezt megtudta, elkülde két regiment Gyalogságot és egy regiment Kozákságot 10 ágyúval, hogy a' várnak segítségére siessenek, és egyszersmind két más várnak is, mellye-

ket Achaltziknak szomszédságában bírunk, oltalmúl lehessenek. Achaltzikot a' kevés számú őrizet vezére Hertzeg Bebutoff Gen. Májor hatalmasan oltalmazta 's az ellenség többszöri rárohását példás vitézi bátorsággal mindenkor visszaverte. — A' segítségre küldetett Orosz sereg a' Kur vizén által akarván menni, az ellenség minden erővel ellene állott, mellynek két kanyarodásán kellett által menni, hogy Grusiából az Achaltzikba vivő szoros útkra kiverkedni lehessen. Az utolsó által menetel még 6 német mértföldnyire van a' nevezett vártól. Az elsőnek egyik partját seregünknek előjáró tsapatja csak hamar elfoglalta Mártz. 11-dikén, 's az Oberster azonnal elkülde 100 Kozákokat a' második általjáráshoz, de a' mellyet feles számú Törökség oltalmazván, kénytelenek voltak vissza térni. Két egész nap mindent elkövetett az ellenség, hogy seregünket a' Kur vize mellől hátra nyomhassa és az általmenetelt megakadályoztassa. Minekutánna többszöri megtámadása után sem boldogult, a' meredek hegyekre küldé embereit, a' honnan nagy köveket hengergettek le a' mélységbe felénk, 's az által akartak helyünkből kimozdítani. Mártz. 13-dikán nem újította meg az ellenség a' reánk tsapást, 's ez alatt szálhajók készítették, mellyeken katonáink a' vizen által szállván az ellenséget megkerülték, 's a' második általjárást is csak hamar elfoglalták. Ez által elvala a' Törökök útja vágva Achaltsik felé, úgy hogy kénytelenek voltak a' hegyeken szellyel oszlani. Mihelyt az ellenség megtudta, hogy a' várhoz közelítünk, Mártz. 16-dikán még nap felkölte előtt felkerekedet, 's a' vár alól nyakra före eltakarodott. Futásában a' kiűtött őrizet benne sok kárt tett.“ (Itt következik, a' mit már feljebb a' Tiflisi Újságból közlöttünk).

Nagy Brtannia.

(Hg Wellington beszédének végezete)

„Előadván ezek szerint Mylords! azon általános okokat, mellyek e' jelenvaló Rendszabást javallják: most már magának a' Billnek, mellynek főbb határozásait röviden elő akarom terjeszteni, meghallgatására fogom kikérni Uraságtoknak figyelmetességét. A' Bill maga Mylords! igen egyszerű; útat nyit a' Katholikusoknak minden hivatalokra 's bébottsátja őket a' Parlamentbe. Többet ad ez a' Bill ebben a' tekintetben, mint a' feljebbi időbeliek; 's megvallom, hogy a' Concessioknak ezen széles kiterjesztésére nem más indított mint az, hogy az 1782-iki és 1793-iki Aktáknak példájából láttam, mi a' következése az engedés megszorításának. Minden új engedés ha nem egész, új alkalmatosságot nyujt nagyobb szabadságoknak kívánására, és új erőt ad azon kívánságoknak kitsikarására (Tetszés). Kötelességemnek esmértem annakokáért a' Concessiokat szélesen kiterjeszteni, és semmit hátra nem tartani a' mi újabb kívánságoknak formálására okot, és a' békességnek 's tsendességnek megháborítására színt adhatna. A' mi különösen a' Parlamentbe való felvételt illeti, én nem hiszem, hogy abból az Uralkodó Egyházra valami veszedelem háromolhatnék. Emlékezni fognak az érdemes Lordok reá, hogy a' II Károly Aktája (a' Katholikusok ellen) nem az Egyházat, hanem a' Statust fenyegető veszedelmeknek félelméből hoztattott. És ha volt mitől félni az Egyháznak az akkori időkben, azt kérdem Mylords! nem a' Protestans Dissidensek részéről jött e' veszedelem inkább mint a' Katholikusokéról? A' melly aggodásokat valaha szerezhett a' Katholikusoknak a' Parlamentbe való bottsátása, azoknak a' Stuárt Ház kihaltával elkelle enyész-

niek (Tetszés). A' honnan azt hiszem, hogy ezen Billnek ajánlásakor nem szükség magamat az Egyházra innen eredhető veszedelmeknek tekintetéből mentegenem. A' Katholikusok széket fognak a' Parlamentben foglalni, mint II Károly idejében. Az akkori Pairek, a' nélkül, hogy a' Supremat Esküvést letették volna, széket ültek e' Házban; most le fogják a' hitet tenni a' Hivésgről, mellyben annyi legalább belé van szöve a' Supremat Esküvésből, a' mennyi az idegen Jurisdictionokat illeti; ha tehát hárulna is az Egyházra valami veszedelem, a' nem lenne nagyobb annál, a' minémű a' II Károly 30-ik Actája előtt volt. De van még Mylords! egy dolog, a' mire Uraságotokat különösen figyelmeztetni kívánom, és a' mi nékem legnagyobb erősségül szolgál, az t. i. hogy a' közelebbi 40 esztendő alatt minden jeles és nagy férjfiak egy értelemmel azt ítélik, hogy bár melly szükségesek voltak is ezen Akták hajdanában, de most már itt az ideje, hogy visszahúzáttassanak (Halljuk). Tudom én, hogy sok nemes Lordok úgy gondolkoznak, 's megvallom magam is úgy gondolkoztam az előtt, hogy nekünk ebben az esetben bátorságnak okáért Kezességeket kell elebb találnunk: de megvizsgálván az ajánlatni szokott Kezességeket, meggyőződtem róla, hogy a' Billben kitett Esküvések elegendő Garantiákat adnak. Azt mondják nekünk Mylords! „tekintetbe kell venni, hogy más Országok bizonyos hatalmat gyakorolnak a' Katholikus Papságon. „Hogy gondolkozásomat ezen tárgy felett Uraságotoknak előadhassam, felveszek ezen tekintetből egy idegen Hatalmasságot, nevezetesen Burkus Országot, a' mellynek példája megmutatja, hogy az a' hatalom, mellyel ez az Ország a' Katholikus Papság felett bír, nem olyan, hogy az Anglus Király azt elfogadhassa. A'

Burkus Király bizonyos hatalmat gyakorol a' Katholika Egyházon Országában, a' Pápával kötött külömb külömbféle Concordata k értelméhez képest *) Szileziában bírja ezt a' hatalmat egy az Austriai Háztól, a' Rajna bal partján egy Buonapartétól, a' Rajna jobb partján a' hajdani Birodalmi Fejedelmektől a' Pápával kötött Concordata szerént. Minden Concordata felteszi, hogy a' Pápának bizonyos hatalma van azon Országokban, mellyek véle Concordatara léptek; de ez olyan pont, a' mellyre mi soha reá nem állhatunk — mert sem a' Pápának, sem más senkinek nem szabad hatalmának lenni ebben az Országban. Kötelességünk volt a' Királyt egy ilyen Hatalomnak elesmerésétől megőrizni és minden e'féle Egyezésektől távol tartani. Egy ilyen némű Garantiat annakokáért nem lehet nyernünk, hanemha elesmerjük, hogy a' Pápának van valami hatalma, mellynek gyakorlására Angliában jussa van: azt pedig mi tagadjuk, hogy volna. (Halljuk!) Lehetetlen volna a' Koronának a' Püspökök nevezésének jussát magának megszerezni, a' nélkül, hogy a' Pápának just ne adjon az által az Ország belső dolgaiba való avatkozásra. De tegyük fel, hogy a' Király megszerzette volna a' Katholikus Püspökök nevezésének jussát; akkor Ő Felségének arról is

---

*) A' Burkus Országi Status-Újság itt ezt a' jegyzést teszi: „Hibásan említettnek a' Hertzeg Wellington beszédében, Concordaták, mellyek Róma és Burkus Ország között fenn állanak. Egyetlen egy Concordata sem áll Burkus Ország vagy annak valamely része és Róma között. Esmeretes ama Bulla „De Salute animarum“ Jul. 16-káról 1821, mellynek foglalhatja egyez egy Öszvebeszéléssel, melly a' nevezett Esztendő Mártz. 25-kén az Országbeli Katholikus Ersekségeknék és Püspöksé-

kelletett volna gondolkodni, hogy a' ki-nevezett Püspököknek Püspökséget is szerezzen (Nevetés), és Megyét adjon, a' hol Püspöki hatalmokat gyakorolhassák. Szeretném azomban tudni, hogy Angliának vagy Irlandiának, mellyik részében fedezhetne fel Ő Fge tsak egy darabka helyet is, a' hová az új Püspököt béplántálhatná. Ő Fge megesküdött „hogy az Országbeli Püspököknek és Papoknak 's a' gondjok alá bízott Egyháznak minden jussait és Privilegiumait, mellyek őket a' törvény szerént illetik, fel fogja tartani.“ E' szerént Ő Fge esküvésének megsértése nélkül nem gondoskodhatott amazokról, és az Egyház ebben az esetben többet vesztett mint nyert volna. De volt másféle Garantia is, mellyet némelly Lordok kívánnak vala, az t. i. hogy az Országunkbeli Katholikusok és a' Pápa között folyó levelezés az Országlószéknek felvígyázatja alatt álljon. Én, e' részben nagy idegenséget érzek magamban az Országlószéknek e'féle dolgokba való keverésétől. Az a' levelezés pusztán az Egyházi dolgokat érdekli, mellybe beleavatkozni terhes is, kellemtelen is. De hátha a' levelezésnek tárgya valamelly személynek Excommunicatioját illetné: akkor az Országlószék nem is vihetné a' felvígyázatot, a' nélkül, hogy el ne esmerné, hogy a' Pápának jussa van a' felvígyázó Minister tudtával bizonyos Rendeléseket hozni ez Országban. Az e'féle Garantiákból sokkal több rossz és kár következne, mint akárminémű Vétségekből a' Katholikusoknak a' Pápával való levelezésekből. Ez a' levelezés Mylords! a' törvényeknek

geknek elrendeléséről tartatott és Ő Fgétől a' Királytól elfogadtatott. Ezen Bullának főbb foglalatját Aug. 23-kán 1821 Ő Fge, Királyi hatalmával megerősítette Felségjussainak és az Országbeli Evangelika Egyháznak ártalma nélkül.

oltalma és szárnya alatt fog állani, melly, mint minden törvények, szent és sértetlen marad. Hogyha azomban ezzel a' jussal vissza élnének, és a' Római Székel való levelezésbe kénytelen lenne az Országlószék belé avatkozni: akkor ez a' Bill nem fog akadályul lenni az Országlószéknek, hogy a' dologba belésszóllhasson, még pedig olyan foganattal, melly mind a' tzelt elérje, mind minden Protestáns léleknek tökéletes elégtételt adjon. — A' Billnek másik része a' Jesuitáknak Országunkban való megtelepedését szorítja határok közzé. Irlandiába 1791 óta lassanként számos Jesuiták költöztek bé, és ha további terjedéseket meg nem akadályoztatjuk, egy rövid idő alatt nem tsak Irlandiát hanem Angliát is elborítja a' Jesuiták özöne, a' kik Európának más részeiből az Anglus Intereszsével nem igen egyező tzéllal ide szállonganak. — Azt kérdezte én tölem egy érdemes Lord: mi öknél fogva hiszem, hogy a' Bill valósággal megfogja szüntetni azon bajokat és gonoszokat, a' mellyeknek megorvoslására szereztetik? Én erre azt felelem, hogy a' jó következesen nem kételkedem, látván azokat a' példákat, mellyeket nem tsak más idegen Országokban, hanem tulajdon Hazánkban is a' tapasztalás mutat. Hajdan a' Parlamentnek éppen olyan gondot adott Skótzia mint most Irlandia; a' Püspöki Egyház éppen olyan forma helyheztesben volt a' Presbyterianusokkal, mint most a' Katholikusokkal; a' polgári elnyomattatás felől, melly a' Presbyterianusokat terhelte, éppen olyan ellenkező ítéletek uralkodtak; a' panaszok, bajok, 's nehézségek éppen olyan sokak voltak — és a' fenn álló Egyháznak barátait a' mostanihoz egészen hasonló félelem és aggódás foglalta el, mellynek bizonyosságául, ha megengedik Uraságtok, ímé felolvasok egy Esedezőlevelet az ak-

kori időből, midőn a' Parlament a' Skótziai dolgoknak elintézésével foglalatostkodnék. A' hang, mellyen ez írva van, olyan menetelű, mintha az asztalon fekvő Esedezőlevelek között soknak e' lett volna a' mustrája (A' Hertzeg itt felolvasta a' régi Esedezőlevelet, de a' melly sok újakhoz annyira hasonló volt, hogy több helyen a' tetszés kiáltás és nevetés miatt a' Hertzeg szava alig hallott). Imé — így folytatá szavait a' Hertzeg — ezen Faktumra építvén, jó reménységben vagyok, hogy valamint a' Skotziára nézve tett szomorú jövedölések bé nem tellyesedtek, úgy Irlandiára nézve is, ha ez a' Bill, mellyet én ajánlok törvénnyé tétetik, az adott Engedéseket nem fog lenni okunk megbánni. A' Protestánsoknak nevedik erejek és bátorságok, ha a' Katholikusok megszűnnek az Országban külön Interestsejűek lenni. A' Nemzet egy értelemben és akaraton lévő Kabinettel diltselekedhetik, és a' Parlamentnek két házai megszűnnek a' Status-Politikának egy fontos pontja felett egymással meghasonlásban lenni. A' Ház, reményilem, ugyan azon szemekkel fogja ezeket a' Koronától ajánlott Concessiokat tekinteni, mint a' Skótziaikat; és ezeknek, hiszem, ugyan az lesz a' következése. De ha ezen hitemben és reménységemben megtsalatkoznám: akkor a' Házat ugyan azon bizodalommal, a' mellyel most a' Billt ajánlom, megfogom ismét keresni és kérni munkájának még egyszeri megfontolására és vizsgálására. — Előterjesztvén ezek szerint Mylords! azon okokat, mellyeknél fogva az Országlószéknek nehéz, sőt lehetetlen, Irlandiát a' mostani állapotjában továbbra is meghagyni, valamint azon színt is — mert úgy kell azt neveznem — a' melly alatt ezen Rendszabást ellenzik, 's elő adván továbbá a' segítőeszköznek, mellyet én, mint a' Koronának felelet alatt lévő szolgája,

ajánlani tartoztam, minéműségét: nem akarok Uraságtoknak hosszasabban terhére lenni, hanem tsak azt kérem, méltozssanak ezen tárgyat azzal a' mérsékletséggel és tsendes figyelemmel fontolórra venni, a' minéműt annak nagy fontossága megkíván." (Halljuk!) —

London April. 15-kén. A' Király az Emancipations-Billt és a' Választó jus megszorításáról való Billt April. 13-kán dél után megerősítette. A' nevezett napon estve a' Felső-Házban megjelentek a' Királyi Biztosok (a' Lord Cancellarius, Gróf Bathurst, és Lord Ellenborough) a' Király nevében és parantsolatjára jelentvén a' Háznak, hogy a' mondott Billek a' Királyi megerősítést megnyerték.

A' Bill April. 23-kán (10-ed napra a' Királyi megerősítés után) fog törvényes erejébe lépni, úgy hogy akkor nap a' Norfolk-i Hertzeg, Gróf Shrewsbury és Clifford, Arundel, Dormer, Stafford's Petre Lordok, mint Katholikus Pairek, a' Felső-Házban széket foglalhatnak. — April. 4-kén egy Kutter (kisebb Hajó) Lisbonából jöven, Falmouthba érkezett, 's azt a' hírt hozta magával, hogy a' Terceira ellen kiharantsolt Hajóssereg még Márt. 28-ikán (a' melly napon a' Kutter Lisbonától elindult) nem evezett ki. A' Kutter 22 Kibujdostakat hozott magával, és a' Brasiliai General-Consult, a' kit D. Miguel Portugalliából kitiltott. —

Az April. 5-kén kitölt utolsó fertály esztendőben az Ország jövedelme tett = 9,351,449 f. sterlinget. Az egész esztendei jövedelem April. 5-kétől 1828 — April. 5 kéig mégyen = 47,758,410 font sterlingre.

Frantzia Ország.

Páris, April. 17-kén. A' Követek Háza April. 15-kén a' Posta-szolgalatot

illető törvényjavallást elfogadta. — **Dumas-Dupin**, a' ki nem régiben Majlandban egy Vendégfogadóst feleségestől együtt meggyilkolt, az érette Majlandba elküldetett Politzia-tisztek által tegnap előtt Párisba elhozattatott. A' kiküldött Politzia-Tisztek ajánlólevelet vittek magokkal az itt lévő Austriai Követőtől a' Lombard-Velentzei Kormányshoz, és az Austriai Tisztviselők tellyes tehetségek szerént segítették őket tzéljoknak elérésére. —

Quadeloupe Márt. 1 napj. „Egy Anglus Korvet, melly most érkezett ide, felette fontos Reclamatiokat hozott magával, mellyek a' Párisi és Londoni Kabinétekben hihetően nem sokára előfordulnak. A' rabszolgákkal való kereskedés adott okot reájok, melly újra szemtelen bátorsággal üzettetik. Egy Frantszia rabszolgás hajót elfogott egy Anglus Fregát a' tengeren, és egy Kapitányt 15 Anglussal és 10 szabad Szeretsenekkel reá helyheztetett. Egynehány napi utazás után a' Frantziák megtámadták az Anglusokat, sokakat megsebesítettek, a' Hajónak Urai lettek, és ide jöttek **Quadeloupe**ba. Útjokban az Anglusokat kirakták **Dominique** Szigeténél a' szárazra; és **Quadeloupe**ban elárúlták és eladták nemcsak minden rabszolgáikat, hanem a' 10 szabad Szeretseneket is, a' kik pedig Ő Nagy Britanniai Fgének jobbágyjai valának.

Burkus Ország.

Dántzig környékét 's a' városnak magának is bekerített nagy darab részét April. 10-kén, 11-kén és 12-kén a' **Visztula** árjának (a' jég megindulásával) kiöntése elborította és leírhatatlan károkat okozott. Az árvíz mintegy 5 négy-szeg mértföldnyi térséget temetett el, az alacsonyabb Házakat kivált a' falukon

egész a' telőig felvette a' víz, a' lakosok a' tornyokba és a' magasabb Házakba futottak, de a' hol másnapra 's harmadnapra nem lévén mit enniük éhel holtak meg. Tíz ezer darab marhából és 4—5 ezer darabra tehető lovakból hihetően alig maradt meg a' tized része. Mindent elkövettek a' lehetőségig a' szerentsétleneknek szabadítására, de a' víz alá temetett Földnek nagy kiterjedése, a' szél, a' hideg, az éjjeli setétség, a' tsónakoknak kevés volta lehetetlenné tették a' mentésre siető bátor férjfiaknak, a' boldogtalnoknak tellyes és tökéletes megszabadítását. — **Dántzig**ban egy Társaság állott össze a' nyomorúságnak enyhítésére.

Éjszaki Ámérika.

Georgiában a' Képviselők Háza törvényt hozott, melly szerént a' **Tserokiz-Indusok** (kik Georgiának határán belől laknak egy külön tájékon) bizonyos törvényeknek, mellyeket az Országlószék reájok nézve hozni fog, fognak alá rendeltetni. — A' Londonból elszökött Bankir **Stephenson** Márt. elején elfogattatott **Savannában** (**Georgiában**) és kötözve **New-York**ba vitetett, de ott — ellent nem állván az Anglus Consulnak Protestatiója — Tisztviselők által szabadságba helyheztetett, mivel a' ki elfogta nem tudott semmi törvényes levelet előmutatni, melly által meghatalmaztatását bebizonyithatta volna. Nem tudni, mi lesz a' dolognak következése, mivel Észak-Amérika és Anglia között semmi Alkukötés nintsen az ide vagy oda szökött gonosztévőknek kiadattatása eránt.

Pápa Birtoka.

Ilona Orosz Tsászári Hertzeg **Aszszony** April. 8-kán a' Vatikani Palotába felmenvén Pápa Ő Szentségét meglátogatta. — April. 10-kén délben a' **Szent Atya** vissza látogatta Ő Felségét a' **Bavariai Királyt**.

C a n d i a S z i g e t e.

Ezen szigetnek kikötő helyeit a' szövetséges Hatalmasságok között az Anglus és Frantzia hajók egy ideig zárva tartották, mellyben hihető akkor a' volt tzeljok, hogy Egyiptomból Móreába az eleségnek és segítségnek által szállítását megakadályoztassák. Ez általa' szigetnek Görög lakosai neki bátorodván, még állhatatosabban megmaradtak feltételekben, hogy a' Török hatalom alól magokat szabadságba helyheztessek, sőt talám azt is reménylették mind ezekből, hogy Candia a' felállítandó Görög Státusokhoz fogna kaptosoltatni. Szükségtelennek látván a' két Hatalmasság a' szigetnek elzárását, azt felszabadította 's ezen határozását az Egyiptomi V. Királynak hivatalosan jelentette, hozzá tévén hogy szabadságában állana, a' békességnek helyre állítására azt tenni, a' mit e' végre jónak talál. Ez a' Candiai Seraskiért azonnal meghatalmazta, hogy a' felkelt háborgó Görögöknek, ha magokat megadnák 's alája vetnék, a' történtekre nézve közönséges botsánatot és minden tetteiknek elfelejtését hirdesse ki. — A' Frantziák részéről Leblanc Úr küldött el Candiába, a' ki személyesen beszéllvén Báró Reineck Úrral a' Görög Insurgensek vezérével ötet arra akarta bírni, hogy Candiát hagyná el, minthogy további ott múlása csak új szerentsétlenséget hozna ezen Sziget lakosaira. Reineck Úr azt felelte, hogy ő már két Titoknokját küldötte el, ezen tzelből Görög Ország Praesidenséhez, 's még töle parantsolatot nem vesz, a' Szigetet el nem hagyhatja. — A' V. Király négy hadi hajót, 's későbbben még egy fregátot és egy korvettet küldött Candiához. Ez alatt az Orosz Admirális Candia kikötőit újra bezára, 's egy linea hajója az Egyiptomi fregátot és korvettet útjában előtalálván,

üzöbe vette; de tsak a' korvettet foghatta el, 's Febr. 20-kán Eginába vitte.

T u d ó s í t á s.

a' Dunán való Gőz-hajókázásról.

Már közhírül adatott volt az Újságok által, hogy Andrews és Prichard Urak, a' kik a' Geneva és Comotavakon, továbbá a' Pó vizén járó Gőz-hajók' építése által annyira elhíresedtek, Bétsbe megérkeztek, és a' Dunán való Gőz-hajókázás' tökéletes megállapítása végett egy Aktziás-Társaságot szándékoznak formálni. Ez a' Társaság éppen most formálódik; 's tzelja az, hogy az Ausztriai Birodalomnak ezen fő Folyóján egy 60 ló erejű Gőz-hajó, mellyet Andrews és Prichard Urak, 100 ezerforintokért készítenek, valamint utazókkal, úgy portékákkal is járjon. Az Aktziáknak fele, — egy egy 500 pengő ftjával, — már el kelt alá írás útján. Az Aktziáknak eddig való tulajdonosit, míg tovább rendelés tevődnek, egy Ki-nevezeltség ábrázolja, mellyet e' következő Urak tesznek, ú. m. Benvenuti J., B. Friesenhof, B. Geymüller Imre, B. Puthon János, és Ns. Sina János Urak. Azoknak, a' kik mint Aktziák-tulajdonosi magokat aláírni szándékoznak, tessék magokat, Bétsben Schuller Úr és Társainál, „Am Hof Nro 529.“ Pesten pedig Kappel Úr és Társainál jelenteni, a' hol a' pénzt is letenni, és az eddig magokat alá írt Aktzionárius Uraknak neveiket látni lehet.

A' Bétsi Újságnak hivatalos Toldalékjában a' következő, Aprilis 14-dikén költ Hirdetést vagy Circularét adta ki az Alsó Ausztriai Kormányzék: melly a' Magyar Országi borok vámoltatását illeti:

„A' Nagy Mélt. Udv. Kamara egyetértvén a' Nagy Mélt. Magyar Udv. Cancelláriával azt határozta meg, hogy azon

vámok, mellyeket eddig külömbféle Magyar boroktól azoknak más Német Tartományokba lett behozásokért a' határszéli vámokon kellett fizetni, egybeolvasztassanak, úgy hogy ezentúl a' Magyar boroktól általjában, nem tekintvén azoknak minéműséget, és akár hordókban, akár ládáknban, kosarakban vagy butelliákban legyenek, midőn más Tartományokba bévitetnek, a' határszéli vámokon, mázsájától 27 ezüst krajtzárt fizessenek *Sporco* *) Német *Consumo* **) vám név alatt.

*) *Sporco*, így nevezik azt a' vámolást, midőn a' portékák edényestől, burkos-tól, ládástól, vagy akarmibe legyen be-tsinálva azzal együtt mázsálják meg, és a' mennyit együtt nyom, annyit kell érette fizetni, a' portékára kiszabott vám szerént. Vagynak olyan jószágok és portékák, mellyek tisztán, boríték nélkül vámoltnak meg. Ezeknek nehézségét a' Küldő jelenti bé, ezen nevezett alatt *Netto*.

**) *Consumo* az, midőn a' Tartomány-ba bejövő vagy behozatott termés, mar-ha, 's a' t. benn emésztetik meg az Or-szágnban, a' hova bévitetik. *Essító*, ha tartományon tsak keresztül szállítat-tik más idegen Országba. Innen a' *Consumo* vám és *Essító* vám külömböző. Ha valaki jószágot idegen Országba szándékozik küldeni; a' mellé adott be-valló levélbe kiteszi, hogy az *Transito* küldetik ez vagy amaz Országba, 's akkor *Consumo* vámot nem kell érette fizetni.

Hasonlóképpen megszűnnek ezentúl azon külömbféle kivitelbeli vámok, mellyeket ezen boroktól akkor kellett kö-zönséges kivitelbeli vá-mok ne-ve alatt fizetni, midőn a' borok az Aus-triai Tartományokból idegen Országok-ba kivitettek, és a' mellyeket a' többi Tartományokba lett általvitelkor Ma-gyar-termés kivitelének harmintzadja (*Un-garische Essito Dreyszigstgebühr*) neve alatt fizettek; és mind ezek helyett a' Kivitel-vám és ugyan ezen tekintet-ben az általvitel harmintzadja ezentúl egy mázsáért két ezüst krajtzárra hatá-roztatott *Sporco* (burkostól, vagy edé-nyestől), nem tekintvén a' borok nemeit sem az edényeket, a' mellyekben vannak.

Végre, ugyan ezen két krajtzárra határozott kivitelbeli vámot kelletik *Sporco* fizetni, mázsa szerént, által-jában minden belső tartományi és ide-gen országi boroktól, nem tekintvén azoknak nemét, mellyek a' Német Tar-tományokból Magyar és Erdély Ország-ba, vagy külső országokra, kivitetnek.

Ezen meghatározott új vámolás módja a' folyó esztendőben Május 1-ső napján kezdődik.

A' pénz folyamata Aprílis 27-dikén;
közép árr:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 97 5/8
Az 1820-béli sorsosok, 162 1/4
Az 1821-béli hasonlók, 124 3/4
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obli-gátzióji, 53 1/2 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek 1100 forinton
Conv. Pénzben.